

KONVENCIÓRA

A Nagy Magyar Alföldi buzakalászos róttán maholnap szintén "kommencióra" gyűlnek össze a nehéz mozgású, kérges tenyerű gazdasági munkások, hogy utána az aratásnak megkezdéséig rájuk eső részéből teelhessék ki a következő évi termés a megélhetés nehézségeit. Amikor a Kanadai Magyar Szövetség delegátusai most immár harmadikban nagygyűlésre, konvencióra gyűlnek egybe, önkénytelenül is eszünkbe jut a magyar népnek ez a régi szavajárása, amely az aratási részesedést "kommencióknak" nevezte el.

Bár a Szövetség Kanadaszerte szétszórt tagságának képviselőit Winnipegben nem várják életet adó buzakeresztet s nem illeti majd őket semmiféle részesedés a szó anyagi értelmében: mégis úgy tekintünk rájuk, mint az arató gazdára, akik eljöttek, hogy a Szövetség három esztendő munkálkodásának tapasztalataiból összegyűjtött kalászköteket keresztbe rakják és egyuttal megegyezés szerint folytassák odakint, a kanadai magyar végeken nemes munkálkodásukat a következő konvencióig.

Manapság, amikor az egész világon olyan nehéz egy a gazdasági élet, mint az ipari munkásság sorsa, ne csodálkozzunk azon, ha a Szövetség termése sem sikerült olyan jól, mint ahogy azt a Kanadai Magyar Újság — mint a kanadai magyar közvélemény hivatott szócsöve — kíváná. Eső nélkül, rossz időben kiszárad még a legnemesebb Marquis buza is és a Szövetség vezetőségétől sem kívánhatjuk, hogy megfelelő érdeklődés és hathatósabb támogatás híján nagyobb eredményeket ért volna el.

A Szövetség eszméje azonban a mostoha körülmények ellenére nemhogy kiszáradt volna, hanem ma is ugyanazzal az életerővel világít a kanadai magyar lelkek legmélyén. Ma is — talán még őszintébben hangzik el a sóhaj sok magyar ajkán, mint valaha: ha egyszer ki tudnánk építeni az Atlanti Óceántól a Csendes tengerig egy olyan hatalmas szervezetet, amely még a legkisebb magyar telepen is lelke, mozgató eleme volna a hazafias gondolkodásnak és a faji összetartásnak!

Es ha akadnak is köztünk kicsinyhitűek, sőt, ha a legelkesebbek életkedvét, kezdeményező tetteikészségét is lelohasztja a szegénység — még akkor is megvan a lehetősége annak, hogy lassú, de legalább maradandó alapokra helyezett munkával kezdje meg a kanadai magyarság a szervezkedést. Manapság nemcsak a nálunk sokkal előnyösebb helyzetben levők, hanem világot átfogó ipari és gazdasági érdekeltségek is kéz-a-kézben igyekeznek eligazodni a XX-ik század rögs országútján. Mi magyarok sem lehetünk kivételek és ha valahol, úgy különösen itt az idegenben kell megbecsülnünk az összetartásban rejlő erőket. A Szövetségnek tehát van jövője, ha lesznek Magyarokanadában elegendő, akik vesznek maguknak bátorságot és fáradságot, hogy a jobb jövő reményében meginduljanak a kijelölt úton.

Amikor a Szövetség vidéki képviselői konvencióra gyűlnek össze a prérítartományok székvárosában, akkor mi is azzal az igaz szeretettel mondunk istenhozottat, amilyen testvéri érzéssel ők jönnek közénk. Őszinte szívből kívánjuk, hogy a kanadai magyar parlamentnek ez a legújabb alkotmányozó ülése olyan sikeresen erősítse meg a Szövetség alapjait, hogy a kanadai magyarságnak mindenkor hasznos támasza lehessen.

"TIZÉVES NYILT SEBEK..."

ROTHERMERE LORD HATALMAS ANGOL CIKKE EURÓPA LEGNAGYLELKÜBB ÉS LEGNEMESEBB SZIVU NEMZETÉRŐL

A Daily Mail legutóbb érkezett június 4-iki száma "Tízéves nyilt sebeik" cím alatt Rothermere lord következő cikkét közli:

A trianoni szerződés aláírásának tizedik évfordulója keserű gyásznap Csonka-Magyarország 8 millió lakosa számára. Értelme a fájdalomkubus osztozik 3,300,000 fajttestvérük, akiket a szerződés idegen uralom alá kényeszerített, ahol nem részesültek abban a tisztességes elbánásban, amelyet a béke alkotói számukra biztosítani akartak. A magyar békedelegáció anélkül, hogy a legyőzött ország érdekében fel-emelhette volna szavát, kénytelen volt olyan szerződést aláírni, amely csak a legbátrabb nemzet számára nem jelentett halálos ítéletet. A tíz év alatt mind jobban bebizonyosodott, hogy Trianonban ama súlyos hibák egyikét követették el, amelyekkel az államférfiak ostobasága és bünéssége időről-időre bezsenyeyzi a történelem lapjait, amelyek jóvátétel híján nemzedékek sorsát ronthatják meg.

Három év óta igyekeztem honfitársaimat, az amerikai nagy nemzet fiait és a legmagasabbrangú európai államférfiak figyelmét ráterelni annak szükségességre, hogy Európa jövő békejének érdekében szolgáltsanak igazságot Magyarországnak. A mai határoknak aránylag csekély módosításával viszsz lehetne adni 2 millió jelenleg Csehszlovákiában, Rumániában és Jugoszláviában élő magyarokat az anyaországuknak. Igazságosan gondolkozó emberek, ha megvizsgálják a tényeket, ép úgy szegyenkezni fognak, mint ahogy a magyarok fel kívánják háborodva afelett, hogy az ele-

mi igazságszolgáltatás e követelménye még mindig nem teljesült. A volt ellenséges államok közül egyedül Magyarország tarthatott nagylelkű elbánásra igényt. Akarata ellenére kényszerítették a háborúba Ausztria oldalán és a háboru egész tartama alatt a területén élő ellenséges alattvalókkal oly tisztességesen bánt, hogy ahhoz hasonló példát egyetlen más hadviselő állam sem hozhat fel.

De a jóhiszeműség és nyelküliség e bizonyítékai nem egyedül alapja Magyarországnak a legkényortelenebb békeszerződés reviziójára. Nyugat-Európa emlékezhetne arra, hogy hős magyarok állták útját évszázadokon át a török hordáknak és ők mentették meg Franciaországot és Olaszországot attól, hogy a középkor sultánjai nem sülyesztették őket a züllesnek ama mély színvonalára, amelyen Nyugat-Európa elleni bolsevista offenzíva. Ha Kun Bélának, Lenin közép-európai helytartójának sikerült volna 1919-ben Magyarországon megalapítani a bolsevizmust, akkor az átterjedt volna minden európai országra. A bátorságért és ifjui erényért, amellyel a kimerült magyar nemzet küzdte a civilizáció sötét ellenségét Európa többi államai közül, Magyarország könyörtelen szomszédai is régóta eszedékes hálával tartoznak a magyaroknak.

Ezek a megfontolások indítottak három évvel ezelőt arra — folytatja a lord — hogy köze-

lebbről tanulmányozzam Magyarország sérelmeit és megírjam "Magyarország helye a nap alatt" című eredeti cikkemet. Ember még nem kapott bőségsébb bizonyítékokat egy nemzet lelkiállagának melegségéről és nagyszerű hálájáról, mint amit azóta én kaptam. Ez idő óta oly költelek szövedtek köztöm és

a magyar nemzet között, amelye két csak a halál szakíthat el.

Rothermere lordnak a fenti nagylelkűségű magyarbarát cikkét augusztus 14-iki ünnepl Szt. Imre szünetében angol e-redetben fogjuk közzélni, hogy olvasóink angol ismerősöknek is megmutathassák.

KING VISSZAVÁG

Miután mult számunkban köztöltük a parlamenti ellenzék vezérének, Bennett volt konzervatív párti miniszterelnöknek válsztási programbeszédét, jelen számunkban a birodalmi kormány alkotó liberális párt vezérének, MacKenzie King miniszterelnöknek Ontario Brando városában elhangzott beszédének lényegét adjuk. Amint Bennett, úgy King programbeszédét is egész Kanadaszerte lehetett hallani a rádió segítségével, miután azonban olvasóink többségének nem volt alkalma mindkét szónokot meghallgatni, az alábbiakban ismeretjük a liberális párt programját.

A konzervatív párt fejének csipős beszédére King a lehető legnagyobb nyugalommal válaszolt és míg nem egy esetben a-laposan visszavágott a vádaskodásokra, egyben megjelölte azt az utat, amelyen a kormány haladni kíván esetleges megválasztása esetén. King szerint a liberálisoknak három eredmény alapján van joguk a választópolgárok szavazatát s további bizalmat kérni: Az első az a tény, hogy a liberális kormány rendezte Kanada háztartását, amit a háborus gazdasági válság csak nehéz terhekkel rakott meg.

A LIBERALISOK AZ ANGOL BEHOZATAL MELLETT

Nemkülönben kiemelte King azokat az előnyöket, amelyeket a Dunning-féle legújabb tarifa-

törvény biztosít a termelők, sőt a fogyasztók részére és végül le-szögezte, hogy a szeptemberben megtartandó londoni gazdasági konferencián óriási előnyöket várhat Kanada a liberálisok angolbarát politikája következtében. Ez pedig a legjelentősebb követelménye a kanadai jólétnek, miután az Egyesült Államok közel annyi kanadai gabonát nem vásárolhat, mint Nagy-britannia, minek következtében nyilvánvaló, hogy Kanadának is az angolokkal kell szorosabb kereskedelmi összeköttetést létesítenie, ha a jövőben értékesíteni akarja gabonáját.

Megemlékezett arról is King, hogy míg 1914-ben Kanada államadóssága 336 millió dollár volt, a háboru után ez az összeg két és fél milliárdra, azaz majdnem a tízszeresére növekedett. A konzervatív kormány uralma alatt állítólag mintegy 85 millió dollárjába került a kanadai adófizetőknél minden esztendő.

A CNR ÉS CPR VALTETVE DOLGOZNAK A BIRODALOMÉRT

King miniszterelnök a konzervatívok hibáit abban látta, hogy a válságos időkben inkább kölcsönt vettek fel, mintsem adóemelésekkel rendezték volna a tartozásokat, úgyhogy, amikor a liberálisok 1922-ben átveték a kormányt, kénytelenek voltak felemelni az adókat, hogy rendezzék az immár veszedelmes összegre rugó adósságot. 1924 március végén azon-

ALDAS A SIR IS ...

IRTA: KALLAY JÁNOS

... Öreg jó Dóka Gerzson, messzire sodort levele az őszifának, azóta már ő is elköltözött ebből a marakodó emberbolyból. Meggyötört testét rég befogadta a rákosi szomszagosok. Azt a kis földkupacot, amely még jelzi egykor boros létét, hamar befutotta a feledésgis-gar.

Őt is egyik játékszerévé babonásta sok vérvél együtt a háboru fejletlen fiáléja. Egy örületes éjszakán lázas kapkodásban és zsbibadó rémülettel megindult a falu, ki vaduló lovakról rángatózt szekereken, ki gyalog, ki vonaton — senki sem tudta hová. A mező száguldo csikkal, riadt szavakkal télt meg. Hosszan kigyozó vonatok kanyarogtak be az éj torkába.

Dóka Gerzson kísértetlato szemmel nézte a szédült kapkodást. Hová rohannak, mit mentenek ezek? A föld, az otthon itt marad. Azt nem kaphatják hónuk alá, mint a rőfs selymét, a vislító szopós malacot avogy a régi bibliát.

Szeme még utánameredt az éjbenvesző tömegnek, de ő itt marad.

Uj arccok tarkásták a hajnali falut. Idegen katonák lófráták végig az utcákat, nagytetűk, lomhák, mint a föld, amely ontotta őket. Röhögve fordultak be hármán az udvarra, gajdoltak valamit, aztán elmenőben egyikük kedélyesen megcsipkedte Zsuzsikát, aki épp a baromfiakat etette. Az öregur szeme gyilkosan cikktant, valami cifra

szó buggyant ki a száján s a szobába parancsolta a lányát.

Riasztó csend terpeszkedett a szobákra. Zsuzsika széppent hajolt himzörámája fölé. Dókáné ki-be járt. Az öregur a pipáit tisztogatta s állitgatta katonás sorba a pipatörum állványán. Látszólag nyugodt volt. Csak néha kapta fel a fejét, kutaton kicsapott tekintete az ablakon.

Kackiás bajszu, vékony kis hadnagyot szállásoltak hozzájuk. Magyarul mutatkozott be. Mikor Dóka előlött csodálatát fejezte ki, Minulescu nevetve fejezte meg, hogy ő még nemrég magyar állampolgárságnak örvendő kisebbség volt Fogarason.

Szöcskemődra szöckeltek a napok.

A lányosképu tiszt egyre hangosabban vitte a szót. Hízgelő bökbukéták öszönét szórta Zsuzsika felé. Hódoló mosolyok suhantak át vörös ajkán. A végén már Dóka Gerzson szuró szeme is megakadt rajta, aztán a lányára nézett.

Lefekvés után, mikor a lámpa fénye már kihunyit s a nehéz szavak árját könnyebben megtűri a sötétség takarója, csendesen átszót a másik ágyba.

— Erzsus, alszol?
— Odaát felszusszant félmálmból az asszony.

— Jaj, Gerzson ... mi van már megint?

— Erzsus lelkem, beszélj azzal a te lányoddal, anyja vagy, néked mégis könnyebb. Félek, hogy az a lány belofelejtkezik abba a betyárgyerekek.

Tulról hökkent csend fogadta szavait. Pedig ő válaszra várt, mert maga is nyugtalan volt.

Másnap odafordult a feleségéhez:

— Beszéljél velem?
— Amaz zavartan felnézett, aztán bólintott.

— No és ... mit szöjt?

— Erzsusnak hirtelen valami keresztválosz akadt a földön. Az ura ráhökent:

— Beszélj ... Semmit se?
— De igen, Elsirta magát.

Dóka Gerzson szeme kidiózva táglut az asszonyra. Szuszogva, nehezen megfordult, megtömté pipáját s miközben gyujtás után kidobta a gyufaszálat a kertbe, egykedvűen, mint-ha elébb miről sem lett volna szó, odavetette:

— Ma reggel meghozták a piactéren Bara Márton két másik székely legényvel együtt. Nem akarták odaadni a lovakat a rekrutáló olájkoknak. Inkább lekáromolták őket kucsától a bocsokig. Az olájk meg a de resen fizették vissza a szivességet. Zsuzsika hol van?

— Nem kellett sokáig keresni, a kiskapny fordult be. Mellette a hadnagy.

— Hol jártál? — Intette közelebb az apja.

— Benéstem Jolus nénihez.

— És a hadnagy ur volt szives gardirozni?

— Ó, vele csak most találkoztam a szomszéd uccában.

Mikor az öregek újra magukra maradtak, Gerzson átnézett az asztal fölött Erzsusra. Hangja aggdó borus szemrehányástól rezgett.

— Hej, nem jól beszéltél a lányoddal, asszony.

— Ágyban, a fekete csönd ölében rohanják meg az embert a napközben távol tartott gondolatok. Nyenkor zabolálanul tob-

zódznak, vad színekbe öltözve gyötrik az álmatlan embert. Dóka Gerzson mereven fektült a párnák között. Agyában gonosz manók bokáztak. Mellén a szorongás lidérce lovagolt.

A sarki csapszékéből muzsika, duhajos ordítószok törtek be a szobába. Bántotta a zaj. Egyszer csak — már éjfél lehetett, — felütötte a fejét: a vinnyogó zene, röhejes lárna egyre közelebb jött. Nőtt, nőtt a hang. S már úgy zengett, mintha az ablak alól jönne.

Hirtelen felhőrdült s az ablakhoz ugrott. Zsuzsika ablaka előtt ittas tiszték notáztak, dudu sirt, rikoltott, az élen Minulescu agált. Felszakította a szomszédos szoba ajtaját. A lánya ott állt a függöny mögött. Belőle kirobant a düh:

— Pusztulj az ágyadba, kölyök!

Reggel elővette a hadnagyot. Az apa szöjt belőle, nem bánta, akárkivel áll szemben.

— Mondja, mit akar azzal a gyerekekkel?

— Minulescu cigarettát dugott a szájába. Mosolyogva Dókára hunyorított.

— Nem gyerek az már, kérem. Formás, kifejlett hajadon akir már érdekel a férfi udvarlás.

— Elöttem ne beszéljen így, hallja! ... És ne az én lányomról, hallja!

A hadnagy gunyos udvarias-sággal hajlongott.

— Nana, pardon ...

Az öregurban forrt az indulat.

— Jegyezze meg, öcsém, kár minden fáradságért. Okát nem kell adjam, magához ugysem ad-

Am a Magyarom.

A tiszt összehuzta a szemét.

Mély sebet szakított benne az éles odavágás. Száját elhuzta a fintor. Bajuszkája hegyét fel-táncoltatta a guny.

— Ne aggdójon, öreg, magyar lány feleségnek ugysem kell nekem.

— Hát akkor mi az istenháragjának bolondítja?

— Amaz sértően felkacagott.

— Hja ...

S nádpálcajával csizmája szárárt vergetve faképnél hagyta Dókát.

Nem használt semmi. Zsuzsika csak zokogott az apja szidásaira. Az indulat hevében klobogott szavak csak rontottak: még messzebb lökték a lányt az apától. Dóka elkomorult. Rídeg lett és szöltan. Elszakadt közöttük az a vérvörösögnél szorongó egybekapcsoló lelki közösség, amelyben szülő és gyermeke mindig egymásra talál.

Egyik reggelen, visszatérve földjéről, fejletlen zavar fogadta Dókát a házban. Ajtókat csapdóttak, cselédek rohantak bamba rémülettel összeviszsa. Ki vizet, ki ecetes üvegeket. Akit megfogott, az felelet helyett felsivallgott s továbbrohant.

Zsuzsika szobájában eszméletlenül fektült a diványon a felesége. Veron, az öreg cseléd, ecetes ruhával dörzsölte homlokát.

— Mi történt? — döbönt fel Dóka.

— Jaja, Szüzanyám! — síránkozott Veron.

— Jaj, tekintetes ur, mit nem ér meg a világ.

Az asszony némán fektült. A cseléd zagyván jajgatott. Pá-pirap hevert a földön. Zsuzsika szökött meg az éjjel.

Kegyetlen napokra virradtak.

Dókáné ideglázban feküdt a befüggönyözött hálószobában. Dóka a sziguranciára rohan, onnan a zászlóaljparancsnokságra. A hatalom friss urai vállukat vonogatták: — ez magánügy. Mi nulescu szabadsággal utazott el, sürgős dolgai ellintézésére Buka restbe.

Másnap újra ott járt. Belesikoltotta a süket fülekebe a kétségbeesett apa feljajduló fájdalomát. Sirt, könyörgött, megtanult lealázkodni életében először. Most azonban már durván elutasították.

Erre a porig alázott ember megmerevedett, keserű, lázadó szavak fakadtak ajkán.

S eljött a dél, a délután, Dóka Gerzson nem került haza.

Az asszony feljélt lázas álmaiból. Ura után menesztette Veront.

Dókáné számára az utolsó csapást jelentette a cselédhozta hír Dóka Gerzson a sziguranciára foglya. Sikolyos sírás rázta meg testét. Azt hitte, már minden összeomlott. Futni, menekülni akart a borzalomból s keze oda-tévedt a hálószekrényre, ahol a porait tartotta.

Estére kiengedték Dóka Gerzson, kezében a kiutasítási végzéssel. Otthon habzó szájjal, éltelenül taláta az asszonyt. Maga szaladt orvosért.

A beteg lehunyt szemekkel, hi deg fehéren fektült az ágyon. Gerzson feszülten figyelt. Látta, hogy az orvos felegyenesedik rá néz, annyi részvét árad rá a szeméből. Egyet forgott vele a szoba: megértette a tekintetet.

— Meghalt? — hörögte.

Az allg észrevehetően bólin-